

■ Wybory lidera młodych chadeków. Wokół znaczenia młodzieżówek partyjnych w Niemczech

Martin Wycisk

Wybór dotychczasowego przewodniczącego *Junge Union Deutschlands* (Młode Zjednoczenie Niemiec, *JU*) Paula Ziemiaka na sekretarza generalnego *CDU* otworzył drogę do walki o schedę po nim. Podobnie jak w 2014 r., dojdzie do starcia dwóch kandydatów – Tilmana Kubana i Stefana Guhnerta. Rozstrzygnięcie zapadnie 16 marca 2019 r. na zwołanej do Berlina konferencji federalnej *JU*. Stanowisko federalnego przewodniczącego młodzieżówki uznawane jest w Niemczech za odskocznię do poważnej kariery politycznej.

Posel do Landtagu czy potencjalny europoseł?

Otwarta walka o przywództwo w *JU* rozpoczęła się 17 stycznia br., gdy swoją kandydaturę ogłosił przewodniczący *JU* w Saksonii Dolnej T. Kuban. Stało się to wbrew nieformalnym ustaleniom dużych przedstawicielstw *JU* z Nadrenii Północnej-Westfalii, Hesji i Badenii-Wirtembergii, które wspólnie uzgodniły poparcie dla posła do Landtagu Turyngii i przewodniczącego tamtejszych struktur *JU* Stefana Gruhnera. Tym samym, podobnie jak w 2014 r., powtarza się otwarta walka o schedę po odchodzącym przewodniczącym *JU* P. Ziemiaku, który wówczas niespodziewanie wygrał z Benedictem Pötteringiem, synem byłego przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Hansa-Gerta Pötteringa.

Obaj obecni kandydaci przeszli różne drogi zawodowe. S. Gruhner studiował politologię, historię i zarządzanie. Zanim został posłem, pracował w krajowej centrali *CDU* w Turyngii, m.in. jako osobisty referent byłej premier kraju Christine Lieberknecht. Natomiast T. Kuban z wykształcenia jest prawnikiem i kieruje oddziałem prawnym i zrównoważonego rozwoju w związku przedsiębiorców Saksonii Dolnej (*Unternehmerverbände Niedersachsen e.V.*).

Redakcja:

Radosław Grodzki
Jacek Kubera
(redaktor naczelny)
Piotr Kubiak
Krzysztof Malinowski

Korekta:

Hanna Różanek

Nr 9(383)/2019
12.03.19

ISSN 2450-5080

Biuletyny dostępne
także dzięki:
NEWSLETTER IZ
FACEBOOK
SCRIBD
LINKEDIN
TWITTER

Aktualnie kandyduje do Parlamentu Europejskiego z wysokiego 4. miejsca na dolno-saksońskiej liście krajowej *CDU*, które powinno zapewnić mu uzyskanie mandatu.

Celem obu kandydatów jest dalsza modernizacja *JU*. T. Kuban stawia przy tym na zwiększenie wpływu członków w procesie decyzyjnym, m.in. poprzez głosowanie online. Również S. Gruhner zamierza wykorzystać więcej narzędzi cyfrowych w działalności chadeckiej młodzieżówki (proponuje specjalną aplikację dla członków *JU*) oraz zapowiada podjęcie skutecznych działań zmierzających do zwiększenia popularności *CDU/CSU* w dużych ośrodkach miejskich. Obaj kandydaci zgadzają się w kwestii potrzeby zwiększenia rozpoznawalności *JU* oraz wyrażają sprzeciw wobec planów emerytalnych ministra Hubertusa Heila z *SPD*.

Aktualnie trwa kampania wyborcza obu kandydatów wzorowana na jesiennej kampanii poprzedzającej wybory przewodniczącego *CDU*. Na konferencjach w różnych regionach Niemiec kandydaci przedstawiają członkom swoje pomysły na przyszłość *JU* i odpowiadają na ich pytania. W obecnej chwili kandydatura S. Gruhnera uzyskała publiczne poparcie rządów krajowych *JU* z Turyngii, Saksonii, Brandenburgii, Saksonii-Anhalt, Kraju Saary, Szlezwika-Holsztynu, Hesji, Badenii-Wirtembergii oraz Nadrenii Północnej-Westfalii. Duże znaczenie może mieć wsparcie tych trzech ostatnich, uznawanych ze względu na wysoką liczbę członków (i tym samym delegatów na konferencję federalną) za wpływowe. Natomiast za T. Kubanem opowiedziały się dotychczas zarządy krajowe *JU* z Saksonii Dolnej, Bawarii, Hamburga i Bremy. Niemniej wynik głosowania pozostaje otwarty.

Funkcje młodzieżówek i kwestie organizacyjne

Organizacje młodzieżowe przy partiach politycznych pełnią dwie istotne funkcje. Po pierwsze, starają się one stworzyć więź między młodzieżą a daną partią poprzez wpływanie na program polityczny, równocześnie reprezentując swoje ugrupowanie w tej części społeczeństwa (funkcja akumulacji); po drugie, służą do rekrutacji i kształtowania działaczy partyjnych (funkcja rekrutacyjna). W tej pierwszej funkcji zajmują się nie tylko kwestiami bliskimi młodzieży, ale często są bardziej wyraziste programowo od swoich partii-matek - młodzieżówki *CDU* i *AfD* uchodzą za bardziej konserwatywne, podczas gdy w przypadku *SPD*, Zielonych i *Die Linke* są one zaliczane raczej do lewego skrzydła.

W Niemczech najważniejsze młodzieżówki pozostają związane z partiami parlamentarnymi. Obok wspólnej dla *CDU* i *CSU* *Junge Union Deutschlands* aktywnie działają: socjaldemokratyczna *Jungsozialistinnen und Jungsozialisten in der SPD* (Młodzi Socjalistki i Socjaliści w *SPD*, *Jusos*), *Junge Alternative für Deutschland* (Młoda Alternatywa dla Niemiec, *JA*), *Junge Liberale* (Młodzi liberalowie, *JuLis*), *Linksjugend* [*'solid'*] (Młodzież lewicowa [*'solid'*], *LJS*) i *Grüne Jugend* (Zielona Młodzież, *GJ*).

Członkiem młodzieżówki z reguły mogą zostać osoby między 14. a 35. rokiem życia, z wyjątkiem Zielonej Młodzieży, w której obowiązuje w większości związków krajowych limit wieku – 28 lat (w Berlinie wiek maksymalny wynosi 29 lat, w Hesji, Kraju Saary i Turyngii 30 lat). Poza *Jusos* będącą „częścią zależną *SPD*”, niemieckie młodzieżówki są formalnie niezależnymi stowarzyszeniami. W związku z tym członek

młodzieżówki nie stają się automatycznie członkiem partii, chociaż wśród niektórych istnieje statutowy wymóg, aby członkowie zarządu federalnego danej organizacji byli jednocześnie członkami partii-matki. Niemniej członkowie *SPD* i *Die Linke* oraz Zielonych, którzy nie ukończyli 36. roku życia (28 lat w wypadku Zielonych), stają się automatycznie członkami partyjnej młodzieżówki.

Zarządy federalne niemieckich organizacji młodzieżowych posiadają na ogół własne biura federalne, gdzie zatrudniają na etacie do kilkunastu pracowników administracyjnych. Na poziomie federalnym młodzieżówki są obecne w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter), na niższych szczeblach zależy to od lokalnych uwarunkowań. Zarządy federalne i krajowe niektórych z nich wydają własne gazety. W Niemczech działalność młodzieżówek jest finansowana ze składek członkowskich lub/i dotacji partii-matek. Dodatkowo mogą one ubiegać się o środki federalne i krajowe, m.in. z budżetu Ministerstwa ds. Rodziny, Kobiet, Seniorów i Młodzieży (pula grantów wyniosła w 2017 r. 1,5 mln euro).

Młodzieżówki jako ważny etap w karierze politycznej

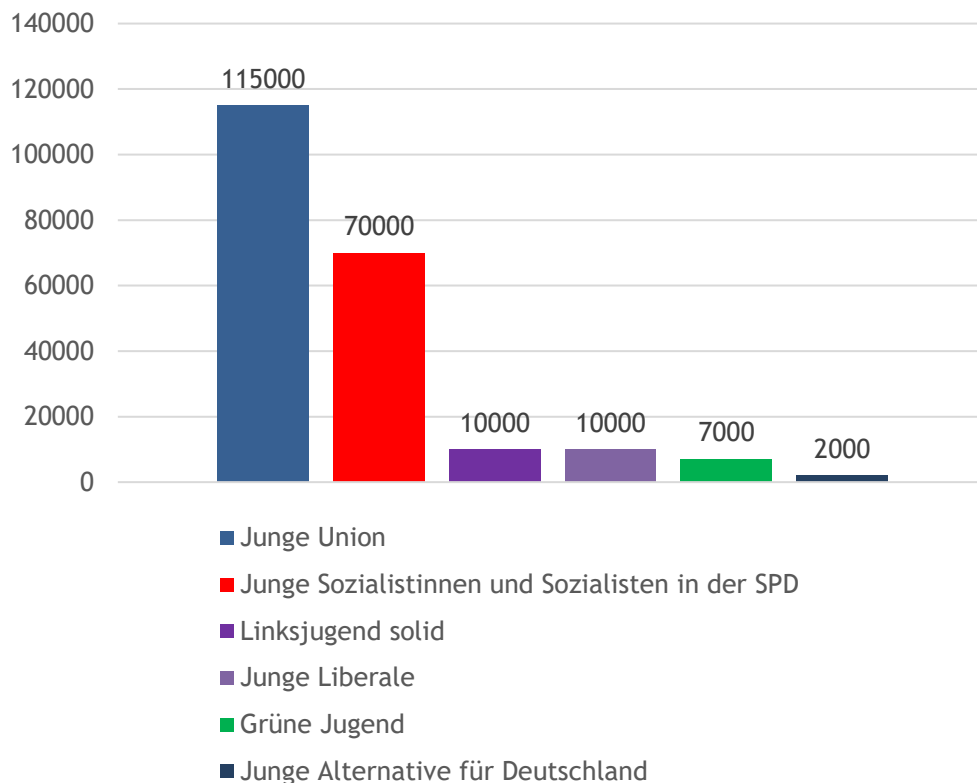
Znaczenie partyjnych organizacji młodzieżowych w niemieckiej polityce wynika również z ich liczebności. Największe są związane z partiami masowymi - *CDU/CSU* i *SPD*: *JU* liczy ok. 115 000 członków (samo określa się jako „największa demokratyczna młodzieżówka na świecie”), do *Jusos* jest zapisanych 70 000 osób¹. Jednak kryzys partii masowych dotyka również ich struktur młodzieżowych. Wspomniane liczby są znacząco niższe od ich stanu najwyższego na przełomie lat 70. i 80. ub. wieku (337 000 w 1977 r. dla *Jusos* i 261 984 w 1983 r. dla *JU*, za: T. Leif, *Angepasst & ausgebrannt – Die Parteien in der Nachwuchsfalle*, München 2009, s. 101, 104.). Związane jest to z rozwarstwieniem światopoglądowym niemieckiego społeczeństwa, które utrudnia łączenie interesów różnych grup w jednej partii. W przypadku młodzieży dochodzi jeszcze coraz większa oferta zaangażowania politycznego poza partiami, np. w NGO, a także wysoka mobilność młodego pokolenia. W związku z tym największym wyzwaniem młodzieżówek pozostaje uatrakcyjnienie swojej działalności dla młodej generacji Niemców. Tylko w ten sposób mogą utrzymać dotychczasową liczebność i znaczenie wewnątrz partii.

Niemieckie młodzieżówki partyjne aktywnie biorą udział w dyskusjach programowych partii-matek. Dobrym przykładem była kampania *Jusos* przeciwko utworzeniu kolejnej „wielkiej koalicji” (#NoGroKo) na przełomie 2017 i 2018 r. Jako reprezentanci lewego skrzydła partii brali również udział w tworzeniu propozycji *SPD* w polityce społecznej - budzących zresztą głośny sprzeciw *JU*. Partyjne organizacje młodzieżowe również dążą do zdobycia dla swoich członków dobrych miejsc na listach wyborczych. W nadchodzących wyborach do Parlamentu Europejskiego wspomniany T. Kuban kandyduje z czwartego miejsca na liście *CDU* w Saksonii Dolnej, wiceprzewodniczącą *Jusos* Delara Burkhardt (26 lat) ubiega się o mandat z piątego miejsca na liście federalnej *SPD*, przewodniczącą Europejskiej Liberalnej Młodzieży (federacji

¹ Dla porównania według danych GUS w 2016 r. w Polsce działało 16 młodzieżówek partyjnych, w których aktywnych było łącznie 17,4 tys. osób, zob. *Partie polityczne w 2016 r.*, s. 4.

93 europejskich liberalnych młodzieżówek) Svenja Hahn (29 lat) startuje do wyborów z drugiego miejsca na liście federalnej *FDP*, a członek zarządu *LJS* Malte Fiedler (26 lat) jest na dziesiątym miejscu na liście federalnej *Die Linke*. Obok S. Hahn na liście federalnej *FDP* na miejscach 4., 10. i 11. znaleźli się kolejni członkowie liberalnej młodzieżówki.

Wykres 1. Liczebność niemieckich młodzieżówek

Źródło: Na podstawie danych z stron internetowych poszczególnych młodzieżówek.

Wielu znanych niemieckich polityków było w przeszłości aktywnych w organizacjach młodzieżowych. Wystarczy przypomnieć takie postaci, jak: były kanclerz Gerhard Schröder (przewodniczący *Jusos* w latach 1978-1980), były minister spraw zagranicznych i przewodniczący *FDP* Guido Westerwelle (współzałożyciel *JuLis*, przewodniczący tej organizacji w latach 1983-1988) oraz były sekretarz generalny *CDU* i minister zdrowia Hermann Gröhe (przewodniczący *JU* w latach 1989-1994). Z aktualnie aktywnych polityków można wymienić przewodniczącą *SPD* Andreę Nahles (przewodnicząca *Jusos* w latach 1995-1999), premiera Bawarii Markusa Södera (przewodniczący *JU* Bawaria w latach 1995-2003) czy też przewodniczącego *FDP* Christiana Lindnera (członek zarządu *JuLis* w Nadrenii Północnej-Westfalii w latach 1996-1998). Obok P. Ziemiaka swoje kariery polityczne kontynuują również poprzednicy obecnych przewodniczących młodzieżówek: Johanna Ueckermann (przewodnicząca *Jusos* w latach 2013-2017) od 2017 r. jest wiceprzewodniczącą bawarskiej *SPD* oraz wybranym członkiem prezydium tejże partii. W tym samym roku do Bundestagu weszli z list *FDP* i *AfD* Konstatin Kuhle (przewodniczący

JuLis w latach 2014-2018) i Markus Frohnmaier (przewodniczący *JA* w latach 2015-2018), a w 2018 r. do zarządu Zielonych została wybrana Jamila Schäfer (przewodnicząca *GJ* w latach 2015-2017). Należy jednak pamiętać, iż sam wybór na przewodniczącego młodzieżówki nie zapewnia dalszej kariery politycznej, wymagającej determinacji i pracy. Również zdobycie stanowiska niższego szczebla w organizacji młodzieżowej może być atutem. Zwłaszcza przewodniczenie okręgowi może być kluczowe, gdyż umożliwia wpływanie na skład list wyborczych i w dalszej perspektywie zdobycie mandatu w Landtagu lub Bundestagu.

Wnioski

Niezależnie kto zwycięży w głosowaniu 16 marca 2019 r. na zjeździe w Berlinie, *JU* będzie miała do czynienia z nową sytuacją. S. Gruhner mógłby zostać pierwszym przewodniczącym z Niemiec wschodnich, dodatkowo otwarcie przyznającym się do swojej homoseksualnej orientacji. Natomiast T. Kuban byłby pierwszą osobą na stanowisku przewodniczącego *JU*, która jest aktywna na szczeblu europejskim.

Decyzja podjęta na konferencji będzie miała dla głosujących delegatów wymiar strategiczny. Ze względu na swój wiek (34 lata) S. Gruhner mógłby przewodniczyć *JU* tylko przez jedną kadencję ze względu na limit wiekowy. Byłby więc przewodniczącym przejściowym, co umożliwiłoby innym wpływowym działaczom przygotowanie swojej kandydatury w następnych wyborach. Natomiast nieco młodszy T. Kuban (31 lat) daje perspektywę większej stabilności kadrowej.

W Niemczech młodzieżowe organizacje przy partiach politycznych pozostają ważnym ogniwem rekrutacji elity politycznej. Aktywność w młodzieżówce partyjnej daje jej członkom możliwość poznania wewnętrznego funkcjonowania organizacji partyjnej oraz stworzenia sieci znajomości, pomocnej w dalszej karierze politycznej. Działacze na kierowniczych stanowiskach zyskują ponadto doświadczenie w zarządzaniu dużą organizacją i rozpoznawalność w mediach.

Tezy zawarte w tekście wyrażają jedynie opinie autora.

Martin Wycisk - analityk w Instytucie Zachodnim, absolwent Studium Europy Wschodniej UW i politologii na Uniwersytecie Śląskim, między grudniem 2016 a listopadem 2017 wiceprzewodniczący stowarzyszenia Forum Młodych Dyplomatów.